

Kultūras ministrija

**Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reorganizācija.
Bibliotēku pakalpojumu pieejamības paplašināšana
iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo
lasītnespēju**

Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru sanāksme

Linda Langenfelde

Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļa

24.11.2022

Bibliotēku pakalpojumi

Latvijas Neredzīgo bibliotēka ar filiālbibliotēkām

- Daugavpilī
- Liepājā
- Jelgavā
- Rēzeknē
- Ventspilī
- Cēsīs
- Balvos

119 ārējās apkalpošanas punkti visā valsts teritorijā

Bibliotēku pakalpojumi

Bibliotēku lietotāju mērķgrupas paplašināšanās

Eiropas Parlamenta un Padomes 2017.gada 13.septembra Direktīva (ES) 2017/1564 par dažiem atļautiem konkrētu ar autortiesībām aizsargātu darbu un blakustiesību objektu izmantošanas veidiem tādu personu interesēs, kas ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai ar drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ.

Bibliotēku pakalpojumi

iedzīvotāji ar redzes traucējumiem vai ar drukas lasītnespēju citu iemeslu dēļ:

- ar redzes invaliditāti
- seniori
- ar īslaicīgu drukas lasītnespēju
- ar nespēju fiziski noturēt grāmatu
- ar disleksiju un autiskā spektra traucējumiem
- ar garīga rakstura traucējumiem

Bibliotēku pakalpojumi

03.05.2022 MK sēdē (MK rīkojums Nr. 311) pieņemts
Konceptuālais ziņojums par bibliotēku nozares politikas
īstenošanas pasākumiem

Ar 2023.gadu veikt Latvijas Neredzīgo bibliotēkas
reorganizāciju, filiālbibliotēkas un lietotāju apkalpošanas
funkciju nododot pašvaldību publiskajām bibliotēkām

Bibliotēku pakalpojumi

Ko paredz?

- (LNerB) filiālbibliotēku nodošanu Daugavpils valstspilsētas, Jelgavas valstspilsētas, Liepājas valstspilsētas, Rēzeknes valstspilsētas, Ventspils valstspilsētas, Balvu novada, Cēsu novada pašvaldībām
- filiālbibliotēku pārveidošanu par attiecīgo pašvaldību centrālo bibliotēku struktūrvienībām, turpinot lietotāju apkalpošanu esošajās pakalpojumu sniegšanas vietās, saglabājot esošo sniegto pakalpojumu apjomu un personālu
- iespēju pārskatīt un optimizēt pakalpojumu sniegšanu, ņemot vērā lietotāju vajadzības

Bibliotēku pakalpojumi

- pašvaldībām filiārbibliotēku uzturēšanai valsts budžeta transferta finansējums no 2023.gada un turpmākajiem gadiem:
  - esošo telpu nomai, komunālo pakalpojumu un administratīvo izdevumu segšanai
  - personāla atalgojumam

Bibliotēku pakalpojumi

Ko paredz?

- Latvijas Neredzīgo bibliotēkas (LNerB) reproducēto darbu kopu pielāgotā formātā ilgtermiņa deponēšanu katrā reģiona galvenajā bibliotēkā
- (LNerB) krājuma pielāgotā formātā patapināšanu īstermiņā jebkurai pašvaldības bibliotēkai, izmantojot Starpbibliotēku abonementa iespējas
- pašvaldībām nav jāiegulda līdzekļi krājuma veidošanai pielāgotā formātā, jo (LNerB) veic pielāgotās literatūras un citu pielāgoto formātu darbu sagatavošanu un reproducēšanu

Bibliotēku pakalpojumi

Atbalsta pasākumi visām reģionu galvenajām bibliotēkām:

- apmācību programma publisko bibliotēku speciālistiem
- LNERB metodiskais un konsultatīvais atbalsts bibliotēkām cilvēku ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju apkalpošanā

Bibliotēku pakalpojumi

Uzdevumi bibliotēkām pakalpojumu pieejamības pilnveidei iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju:

- identificēt, apzināt, uzrunāt jaunās mērķgrupas
- aktivizēt sadarbību ar LNerB
- attīstīt sadarbību ar citām pašvaldības teritorijā esošajām iestādēm un institūcijām (medicīnas iestādēm, sociālās aprūpes centriem un izglītības iestādēm), lai nodrošinātu iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju piekļuvi informācijas resursiem
- stiprināt darbinieku profesionālo kapacitāti

Bibliotēku pakalpojumi

Pašvaldību publisko bibliotēku lietotāju pieprasījums pēc izdevumiem pielāgotā formātā

2017.gads **748** izdevumi

2021.gads **8506** izdevumi

Secinājums:

pašvaldību bibliotēkās aug pieprasījums pēc informācijas resursiem pielāgotā formātā un tiek nodrošināta pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju

LNeB specifiskās funkcijas un uzdevumi pēc reorganizācijas:

- darbu reproducēšana pielāgotā formā
- pētnieciskā darbība par specifiskajām lasīšanas īpatnībām
- apkopot, analizēt statistiku un uzkrāt profesionālo informāciju
- sniegt metodisko un konsultatīvo atbalstu bibliotēkām
- Apkalpot lietotājus Rīgā, neredzīgo un vājredzīgo iedzīvotāju kopienas centrā Juglā, sociālās aprūpes centros un pansionātos Rīgā un citur Latvijā nodrošināšanā, pastarpināti sadarbojoties ar pašvaldību publiskajām bibliotēkām
- piegādāt darbus pielāgotā formātā latviešu valodā ārvalstīs dzīvojošajiem

Bibliotēku pakalpojumi

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reproducētie Izdevumiem pielāgotā formātā:

- braila rakstā
- lieldrukas formātā
- vieglajā valodā
- pielāgotā mācību literatūra (t.sk. DAISY formātā)
- audioformātā
- digitālajā vidē bibliotēkas pašapkalpošanās sistēmā "Balss" (Bibliotēkas Autorizētās Lejuplādes Servisa Sistēma).

Bibliotēku pakalpojumi

Jauna funkcija pašvaldību publiskajām bibliotēkām?

- Ikvienas bibliotēkas pienākums ir radīt iespēju bibliotēkas lietotājiem izmantot bibliotēku pakalpojumus neatkarīgi no viņu fiziskā stāvokļa, kā arī veidot atbilstošu bibliotēkas lietošanas aprīkojumu personām ar kustību un redzes traucējumiem (Bibliotēku likums)
- pašvaldību publiskajām bibliotēkām netiek uzlikta jauna funkcija, bet iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju tiek paplašinātas iespējas saņemt pakalpojumus jebkurā bibliotēkā

Paldies par uzmanību!